

Decyzja
Prezydium KK
nr 164/23

ws. Komunikatu Roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia uwagi do Komunikatu Roczna Analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024.

1. Podobnie jak w poprzednich latach wskazano w Komunikacie cztery wymiary konkurencyjnej zrównoważoności: stabilność makroekonomiczną, zrównoważenie środowiskowe, wydajność, sprawiedliwość. W komunikacie uznaje się za kluczowe zapewnienie rozwoju kompetencji i umiejętności niezbędnych do transformacji ekologicznej i cyfrowej, zarządzanie zmianami demograficznymi przy jednoczesnym zwiększaniu inwestycji i wspieraniu innowacji dla zwiększenia konkurencyjności UE.
2. NSZZ „Solidarność” przypomina o europejskim dokumencie „Porozumienie Ramowe Europejskich Partnerów Społecznych w sprawie cyfryzacji” – podpisanym 22 czerwca 2020 r. przez Europejskich Partnerów Społecznych, który jest odpowiedzią na zmiany zachodzące na rynku pracy w związku z transformacją cyfrową dotyczącą m.in.: technologii produkcji, modeli biznesowych, szkoleń pracowników, pracy zdalnej oraz sposobów zarządzania w firmach.
3. Poważnym wyzwaniem okazuje się uzyskanie konsensusu w zakresie reform fiskalnych będącego wynikiem trwającego przeglądu zarządzania gospodarczego. Taka sytuacja stwarza poważną niepewność i zagrożenie, mając na względzie zapowiedź odejścia od ogólnych klauzul korekcyjnych w przyszłych budżetach krajowych, co z punktu widzenia utrzymania równowagi społeczno-gospodarczej jest przedwczesne i nieuzasadnione zważywszy na trwającą niestabilność geopolityczną. Powrót klauzul korekcyjnych jest tym bardziej nie uzasadniony biorąc pod uwagę wyzwania jakie podkreślono w komunikacie, takie jak: wzmocnienie inwestycji publicznych, wsparcie dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji. Zaproponowane w związku z tym rozwiązania, aby rządy jak najszybciej zakończyły stosowanie związanych z kryzysem środków wsparcia w zakresie energii oraz wykorzystać wynikające z tego oszczędności na ograniczenie deficytu – jest zbyt wczesne. Takie działanie niekorzystnie wpłynie na ochronę najsłabszych grup

społecznych oraz energochłonnych gałęzi przemysłu. Komisja nie bierze pod uwagę możliwych skutków społecznych takiego działania. Kryzys energetyczny dotyka w największym stopniu mniej zamożne i średniozamożne gospodarstwa domowe. Brak programów wsparcia i spodziewany wzrost kosztów energii będzie mógł mieć katastrofalne skutki dla gospodarstw domowych, a także dla gospodarki, ponieważ ograniczy konsumpcję, zwłaszcza w realnej gospodarce.

4. Dostęp do służby zdrowia, mieszkań, usług publicznych powinny mieć priorytetowe znaczenie. W komunikacie słusznie podkreślono dysproporcje w dostępie do kształcenia, szkoleń, opieki zdrowotnej, badań naukowych, innowacji, mobilności i wysokiej jakości infrastruktury cyfrowej pomiędzy obszarami wiejskimi a miejskimi. Rozwiązaniem tego problemu ma być synergia pomiędzy finansowaniem RRF i polityką spójności. W roku 2024 nastąpi podsumowanie wdrażania RRP i programów spójności a także planowana jest analiza komplementarności tych programów pod względem finansowania i wyników polityki. Zdaniem Prezydium KK będzie to okazja dla poszczególnych krajów nie tylko ocenić zakończone programy, ale przede wszystkim jakie potrzeby i wyzwania zostały zrealizowane, a jakie działania muszą być przeprowadzone w przyszłości.
5. Kluczowy pozostaje problem jakości zatrudnienia w Polsce, niewystarczający poziom płac i niski zasięg układów zbiorowych. Powyższe, jest aktualne dla wielu krajów Unii Europejskiej. By pobudzić wzrost gospodarczy w Europie, potrzeba zwiększenia presji na wzrost płac. W tym celu kluczową kwestią jest promowanie układów zbiorowych pracy. Zwiększenie dochodów z pracy będzie pozwalało na ograniczenie nierówności, a tym samym zmniejszy nierównowagi w gospodarce i ograniczy skutki spowolnienia gospodarczego. Dbłość o wysokiej jakości pracę, między innymi z powodu zmian technologicznych, wymaga szczególnej troski i planu działań ze strony instytucji europejskich i krajowych. Elastyczność zatrudnienia nie może być kreowana kosztem bezpieczeństwa zatrudnienia. Ponadto elastyczność i zmienność pracy nie może być opierana na jej tymczasowym charakterze.
6. W ocenie NSZZ „Solidarność” wdrożenie Europejskiego Filaru Praw Socjalnych oraz wzmocnienie rokowań zbiorowych to zadania, które w roku 2024 powinny zostać potraktowane priorytetowo w ramach semestru europejskiego.
7. Pozytywnie oceniamy, że w komunikacie dostrzega się problem ubóstwa energetycznego, konieczność wsparcia integracji na rynku pracy oraz dostępność do

podstawowych usług dla osób pozbawionych środków. Poważne obawy budzi jednak dostępność innowacji ekologicznych i cyfrowych, tym bardziej dla osób o niższych dochodach. Ponadto projekcie nie porusza się problemu wykluczenia komunikacyjnego, które dotyka zwłaszcza osoby mieszkające poza dużymi miastami i osoby mniej zamożne. Problem pogłębi się wskutek polityki ograniczania dostępu do centrów miast starszych samochodów napędzanych silnikami spalinowymi. Tego rodzaju polityka uderza w pierwszej kolejności w osoby mniej zamożne, dla których komunikacja publiczna nie jest wystarczającą alternatywą (np. rodziny z dziećmi).

8. Prezydium podkreśla znaczenie kształcenia zawodowego, które bez wątpienia jest również oczekiwanym i koniecznym elementem nowoczesnej gospodarki. Poza tym konieczne jest dostosowanie programów nauczania, tak by nie były one przeciążone, a jednocześnie rozwijały umiejętności i wiedzę przydatne na nowoczesnym rynku pracy.
9. Związek ponownie apeluje o zawieszenie funkcjonowania europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS, aby poddać go analizie a następnie reformie. System EU ETS obciąża nie tylko energetykę konwencjonalną ale także przemysł energochłonny. W projekcie poświęca się wiele miejsca Zielonemu Ładowi i polityce dekarbonizacji. Zasadniczo Związek odrzuca założenia tej polityki i stwierdza, że jej dalsze realizowanie długofalowo zmniejsza konkurencyjność Unii Europejskiej, zwłaszcza wobec państw i regionów, które nadal wykorzystują paliwa kopalne w swojej gospodarce. Konieczne są inwestycje w możliwie jak najbardziej zrównoważone wykorzystanie dostępnych na terenie UE zasobów paliw kopalnych. Ponadto zwracamy uwagę na następujące zalecenie na s. 5 – „*W związku z poprawą warunków na rynkach energii, jak również koniecznością przyjęcia rozważnej polityki fiskalnej państwa członkowskie powinny szybko wycofać dopłaty do paliw kopalnych. Powinny stosować ukierunkowane środki wsparcia w zakresie energii jedynie w sytuacji dalszego wzrostu cen energii oraz ułatwiać szybkie uruchomienie i wprowadzenie przystępnych cenowo alternatywnych źródeł czystej energii dla gospodarstw domowych i firm przez realizację odpowiednich reform i inwestycji.*” - Zdaniem Prezydium wycofanie dopłat dla paliw kopalnych oznaczałoby, że nasze przedsiębiorstwa energetyczne nie mogłyby realizować inwestycji, a być może upadły.
10. Odnosząc się do stwierdzenia: „*Konieczne są wspólne wysiłki, aby egzekwować istniejące przepisy*” - na pierwszym miejscu należałoby zwrócić uwagę na nieuczciwe

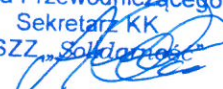
praktyki rynkowe przedsiębiorstw, które łamią przepisy prawa pracy i poszukują przewag konkurencyjnych w kosztach pracy, w sposób nieuczciwy. Należy wspierać organy kontroli i wzmacniać współpracę transgraniczną w tym zakresie. Ponadto, obserwuje się praktyki protekcjonistyczne poszczególnych państw. Przykładem może być, np. niedawna sprawa dostępu do rynku produktów przetwórstwa rybnego, gdzie Komisja skłaniała się ku rozwiązaniu jawnie wspierającemu sektor przetwórstwa we Francji. Takich przykładów można znaleźć więcej.

11. Tekst ogólnie rzecz biorąc jest pełny niejasnych pojęć i stwierdzeń. Przykładowo na, s. 4 - pojawia się „optymalizacja struktury podatkowej” w kontekście inwestycji. Powstaje pytanie: Co to oznacza w praktyce? Podwyżki podatków dla osób fizycznych? Zmniejszenie obciążeń dla osób prawnych?

Gdańsk, 19 grudnia 2023 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz